

28 TIMERS ARBEJDSUGE I TYSKLAND?

Orientering om overenskomstforliget i Metal-og elektronindustrien

Udarbejdet af Bent Moos, Enhedslistens faglige Landsudvalg, februar 2018

Der har i de danske medier været en melding om, at der er indgået et overenskomstforlig i Tyskland, som indfører en 28 timers arbejdsuge.

Om det er korrekt eller historien er mere kompleks, vil vi gennemgå herunder.

Det tyske metalarbejderforbund IG-Metal, der med sine 2,3 millioner medlemmer er Tysklands største og stærkeste forbund, har ganske rigtigt igen sat arbejdstidsspørgsmålet på dagsordenen ved fornyelsen af overenskomsten. Det var IG-Metal, der i 1980'erne gennemførte en markant kamp for en generel arbejdstidsnedsættelse, som endte med en 35 timers arbejdsuge.

Forbundet havde forud for overenskomstforhandlingerne gennemført en undersøgelse af, hvad medlemmerne holdning var til arbejdstidsspørgsmålet. Svaret var et markant ønske om nedsat arbejdstid ved nedslidende arbejde og et bedre forhold mellem arbejde og fritid.

IG-Metals krav om nedsat arbejdstid

Forbundets hovedkrav til overenskomsten blev så nedsat arbejdstid, sammen med et krav om 6% i lønstigning. Konkret var kravet, at den enkelte skulle have en ubetinget ret til at gå ned på deltid ned til 28 timer pr uge i maksimalt 24 måneder, hvor der så skulle være ubetinget ret til at vende tilbage til fuldtid. Der blev ikke krævet lønkomensation, bortset fra en begrænset komensation på ca. 120 euro pr. måned til tre særligt udsatte grupper af ansatte: børnefamilier, ansvarlige for familiepleje af syge og skifteholdsarbejdere.

IG-metals ledelse medlemmerne til aktiv støtte for kravene. Midlet var de særlige legale muligheder i Tyskland for kortvarige advarselsstrejker, som blev udvidet d. 3. februar til at være 24 timers advarselsstrejker, hvor over 300.000 deltog. Omkring 1,5 millioner medlemmer deltog på denne måde i at lægge et aktivt pres på arbejdsgiverne, der i lang forhandlingsfase totalt afviste IG-Metals krav.

Mobiliseringen førte da også til et forlig d. 6. februar, før den mere omfattende konflikt skulle sættes i gang

Forligets indhold

Nedsat arbejdstid?

IG-metal fik efter adskillige forhandlingsrunder presset arbejdsgiverne, til at begrænse deres ledelsesret i forhold til arbejdstiden, således at kravet om retten til at gå på deltid og vende tilbage igen blev opfyldt. Retten gælder alle ansatte og skal minimum være for en periode på 6 måneder og maksimalt på 24 måneder. Det er maksimalt 10 % af de ansatte, der kan benytte sig af denne ret.

Kravet om delvis lønkomensation til særligt udsatte grupper blev imidlertid afvist, hvilket IG-Metal endte med at acceptere. Det sker i en situation, hvor alle andre end arbejdsgiverne er enige om, at der er råd! Arbejdsgiverne påstod, at det var diskriminerende kun at give lønkomensation til visse grupper af deltidsansatte.

De tre nævnte grupper af ansatte fik imidlertid et plaster på såret i form af muligheden for 8 ekstra fridage med løn hvert år fra og med 2019.

Baggrunden var, at der i forligets samlede lønpakke indgik, at alle fra og med 2019 hvert år fik et engangsbeløb på 27,5 % af den personlige månedsløn. Ansatte i de tre nævnte grupper fik så muligheden for at vælge mellem penge eller fridage hvor beløbet svarer til 6 dage. Arbejdsgiveren skal så selv betale de to sidste fridage.

Selv et begrænset krav, om at få ret til at gå på deltid uden lønkomensation og vende tilbage igen, blev ikke opnået uden, at der fra IG-Metal skulle betales en modydelse i form af udvidet adgang at arbejde op til 40 timer pr uge.

Der er i forvejen en vis begrænset og reguleret adgang til at der frivilligt kan arbejdes op til 40 timer pr uge men kan højst omfatte 18% af de ansatte. Denne adgang bliver i forliget nu udvidet således at der blot skal arbejdes gennemsnitligt 35 timer pr uge. Hvis der er en deltidsansat på 20 timer kan 3 fuldtidsansatte frivilligt arbejde op til 40 timer pr uge. Loftet på de 18% er dog bevaret hvilket fremhæves af IG-Metal.

De ansattes ret til at gå ned i tid blev altså betalt med muligheden for at arbejdstiden kunne gå op til 40 timer.

Værdien af den opnåede ret til at gå på deltid er efterfølgende blevet formindsket af, at en tilsvarende ret i en lidt anden udgave er blevet indskrevet i regeringsgrundlaget, hvor det så skal vedtages ved lov. Retten gælder dog kun virksomheder med 45 ansatte og derover.

Et begyndende opgør med løntilbageholdenhed

Det vigtigste resultat af forliget er, at der omsider påbegyndes et opgør med den løntilbageholdenhed, som har præget tysk fagbevægelse i årevis. Det har været en kæmpe konkurrencefordel for de tyske eksportvirksomheder, som også har medført et stort pres på de øvrige EU-lande, ikke mindst i Sydeuropa.

IG-Metal mobiliserede medlemmerne med et klart krav, om at nu var der råd til ordentlige lønstigninger der forbedrede reallønnen. Det blev understøttet af alle økonomer og eksperter samtidig med at det levede op til det Europæiske LOs kampagne (EFS: "Europa needs a pay rise") om at der nu skal fuld tryk på lønkampen i Europa.

IG-metal krævede 6%, men forliget endte med 4,3% fra 1. april 2018. Med en forventet inflation på 2 % er der tale om en reallønsfremgang, men det er vel og mærke i en situation, hvor det aldrig er gået bedre økonomisk for branchen: DER ER RÅD!

Forliget indeholder ud over de 4,3% en samlet lønpakke bestående af

- Et engangsbeløb på 100 euro i hver af de tre første måneder i 2018.
- Det tidligere omtalte beløb på 27,3 % af den personlige månedsløn, der fra 2019 udbetales hvert år som et engangsbeløb. Det svarer for en fuldtidsansat til ca. 800 euro.
- Et beløb på 400 euro, der fra og med 2019 udbetales hvert år som et engangsbeløb. Det er dog aftalt at overenskomstparterne kan aftale at dette beløb kan udskydes, begrænses eller bortfalde i konkrete virksomheder der er i alvorlig økonomisk krise.

Det Europæiske LO, EFS har også udtrykt stor støtte til denne lønaftale, som de mener kan blive en løftestang for andre landes lønkampe.

Løbetid

Den samlede overenskomstaftale løber i 27 måneder, dvs. frem til 1. april 2020. Det fremhæves af arbejdsgiversiden som en stor fordel, da det giver fred i en længere periode end den normale løbetid for overenskomster i Tyskland.

Kun en regional løsning

I Tyskland er der ikke landsdækkende overenskomster, men regionale aftaler der forhandles og afsluttes selvstændigt. Det forlig der blev indgået d. 6. februar er kun gældende for 900.000 ansatte i en ud af IG-Metals 7 regioner, nemlig Baden-Württemberg. Det er imidlertid et forlig, der skal være toneangivende for de øvrige områder i en branche der i alt har ca. 3,9 millioner ansatte.

Det første forlig er da også blevet fulgt op af flere andre regioner med samme indhold.

Den afgørende prøve, der står tilbage, er i områderne i det tidligere DDR: Her vil IG-Metal forsøge at opnå en ligestilling vedrørende den ugentlige arbejdstid, som stadig er på 38 timer mod 35 timer i resten af Tyskland.